

**Česká školní inspekce
Ústecký inspektorát**

INSPEKČNÍ ZPRÁVA

Čj. ČŠIU-1696/19-U

Název	Výchovný ústav, středisko výchovné péče a střední škola Buškovice
Sídlo	Buškovice 203, 441 01 Podbořany
E-mail	vum.buskovice@email.cz
IČ	49 123 947
Identifikátor	600 029 255
Právní forma	příspěvková organizace
Zastupující	PhDr. Mgr. Mojmír Šebek
Zřizovatel	Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy
Místo inspekční činnosti	Buškovice 203, 441 01 Podbořany
Termín inspekční činnosti	3. – 5. 12. 2019

Inspekční činnost byla zahájena předložením pověření k inspekční činnosti.

Předmět inspekční činnosti

Inspekční činnost podle § 174 odst. 2 písm. b) a c) zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů, podle zákona č. 109/2002 Sb., o výkonu ústavní nebo ochranné výchovy ve školských zařízeních a o preventivně výchovné péči ve školských zařízeních a o změně dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů, a vyhlášky č. 438/2006 Sb., kterou se upravují povinnosti výkonu ústavní a ochranné výchovy ve školských zařízeních, ve znění pozdějších předpisů.

Charakteristika

Příspěvková organizace Výchovný ústav, středisko výchovné péče a střední škola Buškovice 203, Podbořany (dále „školské zařízení“ nebo „zařízení“) vykonává činnost výchovného

ústavu, střediska výchovné péče, střední školy a školní jídelny. Místem poskytovaného vzdělávání a školských služeb je 11 objektů v obci Buškovice. K datu inspekční činnosti bylo v zařízení evidováno celkem 36 dětí (nejvyšší povolený počet lůžek 40), které byly umístěny ve čtyřech rodinných skupinách. Devět dětí bylo na útěku. Ambulantní středisko výchovné péče mělo v péči 60 klientů, internátní oddělení osm klientů v jedné výchovné skupině. Střední škola poskytuje vzdělávání v oborech vzdělání 36-64-E/0 Tesařské práce, 36-67-E/01 Zednické práce, 36-67-E/02 Stavební práce, 41-52-E/02 Zahradnická výroba a 41-56-E/01 Lesnické práce. K datu inspekční činnosti škola vzdělávala 28 žáků. Osm žáků se vzdělávalo v externích školách.

Hodnocení podmínek vzdělávání

Školské zařízení má vypracovanu koncepci, která vychází z dosažených pozitivních výsledků a doposud nesplněných cílů. Na základě těchto výsledků stanovuje vedení zařízení v ročních plánech činnosti další dílčí cíle, které postihují jeho materiální, personální a finanční rozvoj. Vedení střední školy delegoval ředitel na svoji zástupkyni, některé organizační, finanční a kontrolní pravomoci výchovného ústavu na vedoucího vychovatele a vedoucí jednotlivých výchovných skupin. Vnitřní kontrolní systém není dobře nastaven, což snižuje účinnost kontrolních mechanismů ve vztahu ke střední škole. Z průběhu hospitovaných hodin je zřejmé, že hospitační činnost není dostatečně efektivní pro zlepšení průběhu a výsledků vzdělávání. Výsledky hospitační a kontrolní činnosti jsou pravidelně projednávány na poradách s pedagogy jednotlivých výchovných skupin, kde jsou navrhována konkrétní opatření ke zlepšení jejich činnosti, jejich realizace však není následně kontrolována. Pedagogové výchovných skupin hodnotí na pravidelně konaných pedagogických radách výsledky vzdělávání dětí a sjednocují své postupy při výchovném působení na ně. Vnitřní informační systém zařízení je funkční a podporuje informovanost všech pedagogů.

Školské zařízení má velmi dobré prostorové a materiální předpoklady pro realizaci školních vzdělávacích programů. Výchovně vzdělávací činnosti a preventivně výchovná péče probíhají ve zrekonstruovaných budovách v obci Buškovice. Výchovné skupiny jsou umístěny v samostatných rodinných domech, které jsou přizpůsobeny běžným bytovým jednotkám (kuchyně, obývací pokoj, WC, koupelna, pokoje, úložné prostory) a poskytují dětem příležitost k získávání dovedností spojených s chodem domácnosti. Vybavení (včetně nábytku) je pravidelně obnovováno. Děti v zařízení mají možnost si uchovávat své osobní věci uzamčené s možností volného přístupu k nim. Pro zájmové činnosti je k dispozici tělocvična, posilovna a víceúčelové hřiště. Středisko výchovné péče je ambulantní a internátní, je umístěno v samostatné zrekonstruované budově. Střední škola má velmi dobré prostorové a materiální podmínky pro naplňování cílů odborného vzdělávání, především v oblasti praktického vyučování. Vlastní truhlářská dílna, skleník, ovocný sad, zahradní pozemky a stavební objekty umožňují plně realizovat odborný výcvik všech vyučovaných oborů v místě školy. Přínosné partnerské vztahy rozvíjí škola s okolními obcemi, mateřskými a základními školami a firmami podporujícími realizaci praktického vyučování.

Převážná většina pedagogických pracovníků je odborně kvalifikovaná, někteří si potřebnou kvalifikaci v současné době doplňují studiem příslušného oboru vzdělání, nebo si svou kvalifikaci prohlubují a rozšiřují. Zařízení nemá dostatečné zastoupení odborných pracovníků (etoped, psycholog) s ohledem na rozsah a potřeby výchovně vzdělávacích činností ve výchovném ústavu a středisku výchovné péče. Plán dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků je každoročně vypracováván s ohledem na zájem zaměstnanců,

potřeby a finanční možnosti zařízení. Je realizován formou účastí v různých kurzech, seminářích a samostudiem. V letošním školním roce je zaměřen na oblast rizikového chování, agresivitu dětí a prevenci sociálně patologických jevů.

Školské zařízení zajišťuje stravování ubytovaných dětí a zaměstnanců ve vlastní školní jídelně v místě poskytovaného vzdělávání a školských služeb. Do přípravy stravy jsou ve svých výchovných skupinách zapojovány i děti s cílem získávat potřebné dovednosti.

Hlavním zdrojem příjmu školy jsou dotace poskytnuté ze státního rozpočtu na provozní a neinvestiční výdaje. Dalšími zdroji jsou ošetrovné, stravné a platba za ubytování ve středisku výchovné péče. Z nadačního fondu byly poskytnuty finanční prostředky na podporu zájmových aktivit dětí, získání řidičského oprávnění a na rekreačně-rehabilitační pobyty dětí.

Hodnocení průběhu vzdělávání

Ve vyučovacích hodinách střední školy dominovala frontální forma práce. Výklad nového učiva většinou pedagogové doplňovali aktivizujícími prvky a pozitivní motivací, které pomáhaly udržet zájem žáků o výuku. Důraz kladli učitelé na správnost a zlepšování vyjadřovacích dovedností. Názornost výuky zpravidla podporovali učebními pomůckami a tištěnými výukovými materiály. Při práci s počítači žáci vyhledávali informace, byli vedeni k porozumění, reprodukci a využití zjištěného v reálném životě. V závěru vyučovacích hodin jen někteří vyučující vytvořili prostor pro shrnutí a upevnění probraného učiva. Schopnost sebereflexe a vzájemné hodnocení žáků rozvíjeno nebylo.

V praktickém vyučování poskytovali vyučující žákům odbornou individuální podporu a vedli je k dodržování bezpečnosti a ochrany zdraví při práci s náčiním a náradím. Žáci byli vybaveni předepsaným pracovním oblečením a v případě potřeby i ochrannými pomůckami. Pedagogové sledovali a usměrňovali stanovené činnosti žáků a vhodně koordinovali plnění zadaných úkolů. Vzdělávací nabídka je obohacována různými kulturními nebo sportovními akcemi, tematickými výlety a odbornými exkurzemi. Projektové vyučování je zaměřeno především na rozvíjení dovedností a znalostí v oblasti environmentálního vzdělávání.

V hospitovaných odpoledních činnostech výchovného ústavu byla účelně zastoupena individuální práce dětí, spolupráce v menších skupinách a společná práce. Pedagogičtí pracovníci citlivě reagovali na aktuální psychické rozpoložení dětí, výstižně formulovali svá očekávání a vhodně přizpůsobovali cíle a obsah vzdělávání individuálním potřebám a zájmům dětí. Odpolední činnosti probíhaly podle týdenních programů, které vycházejí z okruhů stanovených ročním plánem výchovně vzdělávacích činností a odpovídají obecným cílům definovaným školním vzdělávacím programem. V rámci hospitací byly sledovány i zájmové aktivity dětí (sportovní, výtvarné, hudební). Děti jsou zcela přirozeně vedeny k přijímání odpovědnosti za své denní povinnosti, učí se rozumně organizovat svoje osobní volno nebo např. zacházet s penězi. V rámci sociálního učení jsou směřovány k diferencovanému vnímání jiných osob a jejich vlastností jako možných modelů reakcí a chování v určitých situacích a k přebírání zodpovědnosti za své chování. V osobním volnu se dle svého zájmu mohou věnovat zájmovým aktivitám i mimo zařízení (sportovní klub), některé děti po domluvě s vychovatelem trávily své osobní volno samostatnou vycházkou. Děti byly vedeny k samostatnosti a sebeobsluze také v rámci běžných domácích prací, nebo při zajišťování stravování jako v rodině.

Hodnocení výsledků vzdělávání

Školské zařízení umožňuje žákům, kteří mají zájem o studium jiných oborů, absolvovat střední vzdělávání ve škole mimo zařízení. V případě nezvládnání požadavků náročnějších oborů mají žáci možnost přestoupit do oborů vzdělání v rámci zařízení. Nejčastějším důvodem školní neúspěšnosti nebo nesplnění klasifikačních podmínek v daném pololetí je vysoká míra neomluvené absence z důvodu útěků a nenávratů z dovolenek. Například v 1. čtvrtletí aktuálního školního roku se 9 žáků podílelo na 2 244 neomluvených hodinách. Pro zajištění efektivní přípravy na vyučování a podpory žáků ohrožených školním neúspěchem si pedagogové a vychovatelé poskytují informace a zpětnou vazbu na každodenních poradách. V případě potřeby jsou o nevyhovujících vzdělávacích výsledcích žáků informováni vedle zákonných zástupců také orgány sociálně právní ochrany dětí. Důležitým ukazatelem kvality poskytovaného vzdělávání jsou výsledky žáků při ukončování vzdělávání závěrečnou zkouškou. Ve školním roce 2018/2019 u ní uspělo osm žáků z deseti konajících. Žáci se účastní školních i vyšších kol soutěží a festivalů, neúspěšnější jsou v oblastech zaměřených na sport a hudbu. Škola tradičně organizuje mezinárodní turnaj v malé kopané.

System hodnocení chování je srozumitelný a přehledný pro všechny děti. Cílem je motivovat dítě k pozitivnímu jednání a chování a snaha přivést je ke zjištění příčiny svého selhávání. Nastavený a realizovaný systém práce s dětmi vychází z průběžné diagnostiky každého dítěte. Základem je denní hodnocení, kdy jsou zaznamenávány projevy chování dítěte během vyučování, odpoledních výchovných činností a v nočních hodinách. Každý týden je chování dětí shrnuto a vyhodnoceno kmenovým vychovatelem společně s ostatními vychovateli, asistenty pedagoga a učiteli. Hodnocení jsou podkladem pro cílenou práci s dětmi v následujícím období. Výchovně vzdělávací aktivity jsou připravovány s cílem přebudování hodnotového žebříčku dítěte a jeho resocializaci. Plánovány jsou s důrazem na individuální specifika a potřeby dětí, ale i na základě informací o konkrétních posunech dětí deklarovaných v programech rozvoje osobnosti dítěte. Pedagogové pravidelně sledují plnění výchovně vzdělávacích cílů stanovených v programech rozvoje osobnosti dítěte, ale nedaří se jim vždy vyhodnotit jejich efektivitu a měnit konkrétní cíle ve vztahu k požadovaným změnám v chování dítěte.

Středisko výchovné péče poskytuje diagnostiku, terapii, podporu, systematickou péči, popř. poradenské vedení s cílem předejít vážným výchovným problémům, se zaměřením na výchovné, rodinné, školní a psychické problémy a zneužívání návykových látek. V loňském školním roce mělo ambulantní oddělení v péči 239 klientů. Internátní oddělení střediska má jednu výchovnou skupinu. Pobytová péče se doporučuje klientům v případech, kdy se ambulantní péče ukáže být nedostatečná. V loňském školním roce bylo v internátní péči 37 klientů. Práce ve středisku vychází z principů komunitního soužití, kde se spolu setkávají klienti, pedagogičtí pracovníci, terapeuti a výchovní pracovníci. Práce s klienty se opírá o pozitivní motivaci, rozšiřování jejich možností, práci na náhledu klientů a uvědomění si zodpovědnosti za svoje rozhodnutí, chování a následky pro vlastní život a svoji budoucnost. Klienti si zde i plní povinnou školní docházku. Náplň výuky vychází ze vzdělávacích úkolů zadaných kmenovou školou klienta zformulovaných do individuálního vzdělávacího plánu.

Zařízení nabízí pro děti zařízení a klienty střediska s léčebně výchovnými problémy neinvazivní metodu EEG Biofeedback, která pomáhá posílení žádoucí aktivace nervové soustavy, trénink pozornosti a soustředění, sebeovládání a zklidnění impulzivity.

Závěry

Vývoj školského zařízení

- Zlepšily se materiální podmínky, byly dokončeny rekonstrukce budov výchovného ústavu, klimatizace kuchyně a vybudování víceúčelového hřiště.
- Pokračuje intenzivní spolupráce se sponzory zařízení.
- Školskému zařízení se nedaří získat odborné pracovníky.

Silné stránky

- Vedení zařízení aktivně zajišťuje prostorové uspořádání a materiální vybavení rodinných domů tak, aby se podobalo fungování běžné domácnosti a umožňovalo dětem získávat zkušenosti spojené s jejím chodem.
- Velmi dobré materiálně technické podmínky umožňují úspěšnou realizaci praktického vyučování všech oborů středního vzdělávání.

Slabé stránky a/nebo příležitosti ke zlepšení

- Pedagogům se nedaří vždy správně hodnotit efektivitu výsledků výchovně vzdělávacích procesů a měnit konkrétní cíle ve vztahu k požadovaným změnám v chování dítěte.
- Nastavené kontrolní mechanismy ve vztahu k řízení střední školy nejsou dostatečně účinné.
- Zařízení nemá dostatečné zastoupení odborných pracovníků s ohledem na rozsah a potřeby výchovně vzdělávacích činností ve výchovném ústavu a středisku výchovné péče.

Doporučení pro zlepšení činnosti školského zařízení

- Vytvořit pravidla hodnocení efektivity výchovně vzdělávacích činností, včetně určování konkrétních cílů ve vztahu k požadovaným změnám v chování dítěte a zajistit jejich realizaci.
- Nastavit účinné kontrolní mechanismy směrem k řízení střední školy.
- Aktivně vyhledávat odborné pracovníky.

Stanovení lhůty

Česká školní inspekce v souladu s § 175 odst. 1 školského zákona ukládá řediteli školského zařízení ve lhůtě do 30 dnů přijmout adekvátní opatření k prevenci nedostatků zjištěných při inspekční činnosti a ve stejné lhůtě písemně informovat Českou školní inspekci, jaká byla přijata opatření.

Zprávu zašlete na adresu Česká školní inspekce, Ústecký inspektorát, W. Churchilla 6/1348, 400 01 Ústí nad Labem, případně prostřednictvím datové schránky (g7zais9), nebo na e-podatelnu csi.u@csicr.cz s připojením elektronického podpisu.

Seznam dokladů, o které se inspekční zjištění opírají

1. Zřizovací listina – úplné znění č. j.: MSMT-1088/2015-1 příspěvkové organizace Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy (ze dne 4. února 2015)
2. Jmenování na pracovní místo ředitele č. j.: 859/2011-25 s účinností od 1. 2. 2011 (ze dne 13. 1. 2011) včetně Potvrzení ve funkci ředitele č. j.: MSMT-1058/2015-1 s účinností od 9. ledna 2015 (ze dne 15. ledna 2015)

3. Výpisy z rejstříku škol a školských zařízení (ze dne 28. 11. 2019)
4. Výkazy o střední škole (M 8) podle stavu k 30. 9. 2018, k 30. 9. 2019
5. Výkazy o středisku výchovné péče (Z 34-01) podle stavu k 30. 9. 2018, k 30. 9. 2019
6. Výkazy o zařízení pro výkon ústavní - ochranné výchovy (Z 14-01) podle stavu k 31. 10. 2018, k 31. 10. 2019
7. Školní matrika – školní roky 2018/2019, 2019/2020
8. Vnitřní řád školského zařízení platný od 1. 1. 2017, revidován 2/2019
9. Vnitřní řád střediska výchovné péče „Čtyřlístek“ platný od 9. 1. 2015
10. Školní řád střední školy Buškovice, školní rok 2019 - 2020
11. Záznamy z jednání pedagogické rady, školní rok 2018/2019 a 2019/2020
12. Školní vzdělávací programy vyučovaných oborů vzdělání, výchovného ústavu a střediska výchovné péče platné k datu inspekční činnosti
13. Roční plán výchovně vzdělávací činnosti na školní rok 2019/2017
14. Minimální preventivní program na školní rok 2019/2020
15. Osobní dokumentace dětí umístěných ve výchovném ústavu a středisku výchovné péče v době kontroly, včetně programů rozvoje osobnosti dítěte, individuálního výchovného plánu, opatření ve výchově a žádostí zákonných zástupců o povolení pobytu mimo zařízení
16. Kniha úředních návštěv vedená od září 2016
17. Kniha ostatních návštěv vedená od září 2016
18. Výroční zpráva za školní rok 2018/2019
19. Týdenní programy výchovně vzdělávací činnosti od 1. září 2019
20. Knihy denní evidence zařízení od 1. září 2019
21. Rozvrh vyučovacích hodin platný ve školním roce 2019/2020
22. Třídňové knihy vedené ve školním roce 2019/2020 do data inspekční činnosti (vzorek)
23. Personální dokumentace zaměstnanců (doklady o odborné kvalifikaci, výpisy z rejstříku trestů, doklady o psychické způsobilosti) - vzorek
24. Dokumentace k zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví dětí, žáků a klientů včetně knihy úrazů
25. Hospodářská a účetní evidence za kalendářní rok 2017, 2018, 2019

Poučení

Podle § 174 odst. 11 školského zákona může ředitel školského zařízení podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci, a to do 14 dnů po jejím převzetí. Případné připomínky zašlete na adresu, Česká školní inspekce, Ústecký inspektorát, W. Churchilla 6/1348, 400 01 Ústí nad Labem, případně prostřednictvím datové schránky (g7zais9), nebo na e-podatelnu csi.u@csicr.cz s připojením elektronického podpisu, a to k rukám ředitelky inspektorátu.

Inspekční zprávu společně s připomínkami a stanoviskem České školní inspekce k jejich obsahu zasílá Česká školní inspekce zřizovateli a školské radě. Inspekční zpráva včetně připomínek je veřejná a je uložena po dobu 10 let ve škole nebo školském zařízení, jichž se týká, a v místně příslušném inspektorátu České školní inspekce. Zároveň je inspekční zpráva zveřejněna na webových stránkách České školní inspekce a v informačním systému InspIS PORTÁL.

